

Prva procjena bruto domaćeg proizvoda (BDP) i stvarne individualne potrošnje (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2013. godinu

EUROSTAT je 18. juna 2014. godine objavio prve preliminarne podatke o bruto domaćem proizvodu i stvarnoj individualnoj potrošnji po stanovniku za 2013. godinu, iskazanim preko standarda kupovne moći. MONSTAT je učestvovao u ovom projektu zajedno sa zvaničnim statističkim institucijama ostalih evropskih zemalja.

Prema prvoj procjeni EUROSTAT-a bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2013. godini iznosi 42% prosjeka EU28.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU28, i iznosi 264% EU prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 47% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 61% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 42% prosjeka EU. Srbija i Makedonija se nalaze na nivou od 36% odnosno 35% evropskog prosjeka, Albanija na nivou od 30% dok je Bosna i Hercegovina na nivou od 29% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM-u prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala između 51% ispod prosjeka EU u Bugarskoj i 38% iznad prosjeka EU u Luksemburgu.

Grafik 1. Procijenjeni BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2013. godina, EU28=100

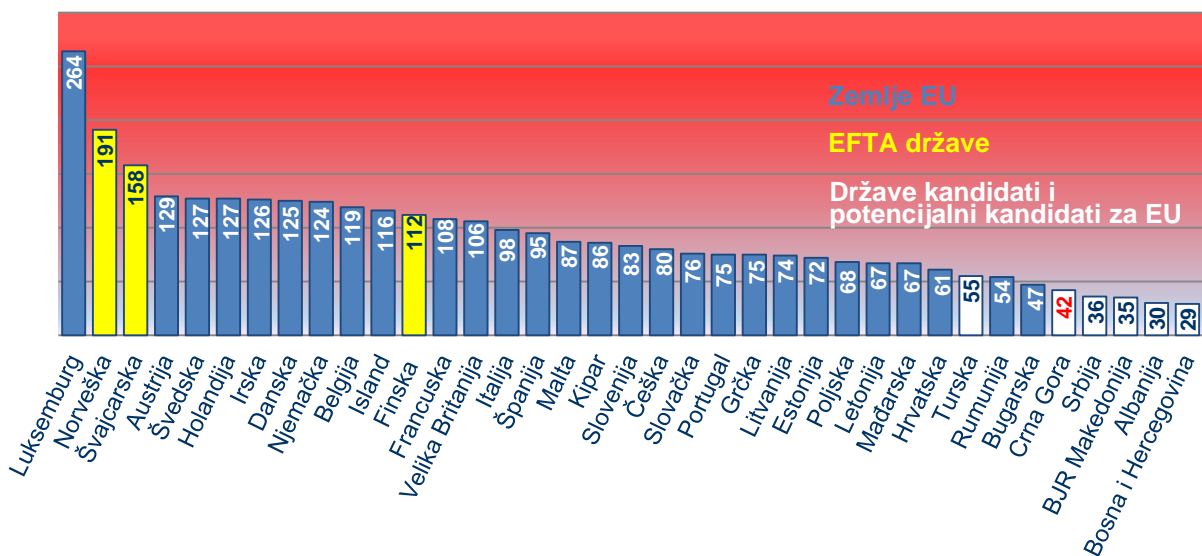

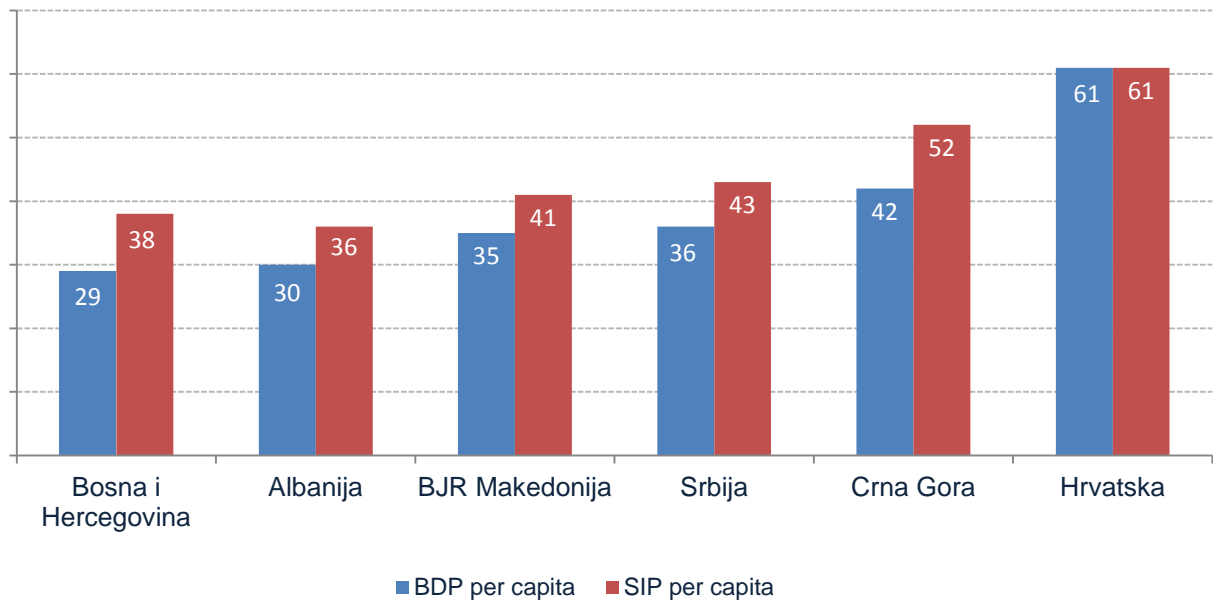
Tabela 1. Prva procjena bruto domaćeg proizvoda i stvarne individualne potrošnje po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2013. godinu

Država	BDP po stanovniku			SIP po stanovniku		
	2011	2012	2013 ¹	2011	2012	2013 ¹
EU28	100	100	100	100	100	100
Luksemburg	265	263	264	137	138	138
Austrija	129	130	129	119	119	119
Švedska	125	126	127	115	116	118
Holandija	129	127	127	112	111	108
Irska	128	129	126	99	98	97
Danska	125	126	125	113	114	115
Njemačka	123	123	124	122	123	125
Belgija	120	120	119	113	113	114
Finska	116	115	112	114	116	114
Francuska	109	109	108	114	114	113
Velika Britanija	105	104	106	112	112	113
Italija	101	100	98	103	100	97
Španija	96	96	95	92	91	91
Malta	86	86	87	84	84	83
Kipar	93	91	86	99	97	92
Slovenija	84	84	83	81	79	77
Češka	81	81	80	71	72	72
Slovačka	75	76	76	73	73	73
Portugal	77	76	75	80	77	76
Grčka	81	76	75	93	86	82
Litvanija	67	72	74	71	75	78
Estonija	69	71	72	59	62	63
Poljska	65	67	68	70	73	74
Letonija	60	64	67	59	63	67
Mađarska	67	67	67	63	63	63
Hrvatska	60	61	61	59	60	61
Rumunija	51	53	54	51	53	54
Bugarska	46	47	47	47	51	49
Norveška	185	194	191	133	137	139
Švajcarska	154	158	158	127	129	130
Island	114	115	116	111	114	113
Turska	53	54	55	59	59	60
Crna Gora	42	41	42	53	52	52
Srbija	36	35	36	44	44	43
BJR Makedonija	36	35	35	41	40	41
Albanija	30	30	30	34	36	36
Bosna i Hercegovina	29	29	29	36	37	38

Izvor: EUROSTAT

¹ Procijenjeni podaci za 2013. godinu

Grafik 2. Procijenjeni BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2013. godinu, poređenje sa zemljama okruženja, EU28=100

Za zemlje koje imaju status kandidata za članstvo u EU, prema prvoj EUROSTAT-ovoj procjeni SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 41% do 52% prosjeka EU. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2013. godini iznosila je 52% prosjeka EU28. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Hrvatskoj i iznosi 61% prosjeka EU, dok je najniža u Bosni i Hercegovini i Albaniji sa svega 38% odnosno 36% prosjeka EU28.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita između zemalja članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU28.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošena ili kupljena od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljena direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijedjene od strane neprofitnih institucija i vlade za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDAKOVIĆ

Tel. +382-20-230 805

contact@monstat.org